

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 99.

V petek 12. Grudna.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blazniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti zneso 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Danes bo LXV. del, III. tečaja 1851, deželnega zakonika in vladnega lista za krajnska kronovino izdan in razposlan.

Ljubljana 9. decembra 1851.

Od c. k. vredništva deželnega zakonika in vladnega lista za Krajnsko.

9. decembra 1851 je bil LXII. del, III. tečaja deželnega zakonika in vladnega lista izdan in razposlan; ki zapopade:

Spisek od c. k. kupčijskega ministerstva 20. Septembra 1851 podeljenih privilegij. — Spisek od c. k. kupč. ministerstva 30. Septembra 1851 podaljšanih privilegij. — Spisek od c. k. kupčijskega ministerstva 2. Oktobra 1851 podeljenih izklenivnih privilegij. — Razglas c. k. krajnskega poglavarstva 24. Oktobra 1851. Razlaga in dopolnjevanje najv. poterjenih določb zastran vkvartirovanja žandarmrije. — Razglas c. k. štaj. ilirsk. dnarstvinega deželnega vodstva 27. Oktobra 1851. Razdelitev štajarske kronovine v dohodno-uredskim ozeru. — Ukaz ministra za pravosodje 6. Novembra 1851, ki zaznamva primerljeje v katerih je dolžnost kazenskih sodnij in derž. pravdnikov začetje kazenske pravde zoper javne uradnike in služabnike, kakor tudi zoper osebe, ki javne opravila oskerbljujejo: in izid te pravde neposrednjemu uredskemu predstojniku teh urednikov in služabnikov in oblastnij, disciplinarno nadgledovanje takošnih oseb opravljajoči vediti dajati, in kateri dalje zavkaže, tiste odsodbe kazenskih sodnij, po katerih se pravice, plačila iz javnih dnarnic ali častne predstva zgubivajo, tistim oblastnijam naznanovati, katerim je naročeno, skerbeti za razvidnosti teh pravice ali predstev. — Ukaz ministerstva za pravosodje 6. Novembra 1851, s katerim se dogovorno z ministerstvom dnarstva ustanove povračila, ki se dajejo sodnim služabnikom, ko preiskovance ali druge osebe spremljajo.

69. del občnega deržavnega zakonika in vladnega lista prinese sledeči:

Cesarski patent 6. novembra 1851, veljaven za vse kronovine cesarstva, samo za colne izjemke ne, s katerim se od 1. februarja 1852 naprej nova colna tarifa za uvožnjo, izvožnjo in prevožnjo (skožno vožnjo) vpelje.

Mi Franc Jožef Pervi, po Božji milosti cesar Avstrijski; kralj Ogerski in Češki, kralj Lombardski in Beneški, Dalmatinski, Hervaški, Slavonski, Gališki, Vladimirski in Ilirski, kralj Jeruzalemski i. t. d., nadvojvoda Avstrijski, velki vojvoda Toskanski in Krakovski, vojvoda Lotarinski, Solnograški, štajarski, Koroški, Krajnski in Bukovinski; velki knez Erdeljski, mejni grof Moravski; vojvoda Gornje- in Dolnje-Sileški, Modenski, Parmazanski, Piacenski in Kvastalski, Osvecimski in Zatorski, Tešinski, Friulski, Dobrovaški in Zadarski; pokneženi grof Habsburški, Tirolski, Kiburški, Goriški

in Gradiškanski, knez Tridentinski in Briksanski, mejni grof Gornje- in Dolnje-Lužiski in Istrijski; grof Hohenembski, Feldkirchski, Bregenski, Sonnenberški i. t. d. gospod Terzaškega mesta, Kotora in Slovenske meje; velki vojvoda vojvodine Serbske i. t. d. smo, zvedši mnenje Našega ministerskega zbora in zaslivaši Naše deržavno svetovavstvo, za dobro spoznali, vpeljanju nove občne avstrijske colne tarifa za uvožnjo, izvožnjo in prevožnjo (skožno vožnjo) svoje najvišje poterjenje podeliti, in zavkazemo torej, kar sledi:

I.

Pričijoča postava ima od 1. dne februarja 1852 naprej v vseh kronovinah cesarstva, razun colnih izjemkov, moč zadobiti.

II.

Od tistega dneva, kterege se bode moč nove tarife začela, se bode v prvem letu za najvažnije doslej prepovedi uvožnje podveržene reči, kakor: za tkanino in mašinsko pletenino, oblačila in robo za lišp (lišpovino), blaga iz nežlahtne kovine (metala), bižuterije ali dragotine in zložene blaga (tarifni razredi XVI, XIX, XXIV, XXV in XXVI) colni prikladek 10 odstotkov zneska v tarifi postavljenega poberal.

III.

Za celo prvo leto se postavi vvožnina (col od vvožnje) za sirovo pavola ali bombaž od colnega centa grobe ali sirove vage na en goldinar, za sirovo pavolnato ali bombaževo prejo od colnega centa čiste vage pa na osem goldinarjev, in še le potem, ko eno leto preteče, bodo nastopili v tarifi zaznamvani colni postavki.

IV.

Našima ministroma dnarstva in kupčije je naročeno, te zavkaze razglasiti in izpolniti.

Dano v Našem poglavnem in stolnem mestu Dunaju (Beču) šestega dne novembra v letu tisuč osem sto in eden in petdesetem, Našega cesarjevanja v tretjem letu.

Franc Jožef s. r.

F. Schwarzenberg s. r.

Baumgartner s. r.

Po najvišjem zavkazu:

Ransonnet s. r.

Vodja pisarnice ministerskega zbora.

Nevradni del.

Pijančevanje — huda človeška kuga.

(Iz Novic leta 1847.)

(Konec.)

Bog ga nam daj moza ali več tacih mož, kakor ga imajo Irci nad patram Mathewam, de bi se na vso moč pijančevanju zoperstavljali in družbo treznosti in mernosti tudi pri naz osnovali!

Deželske gosposke, za prid svojih podložnikov vnete in skerbne, gotovo ne morejo za

osrečenje cele dežele nič boljšiga storiti, kakor število gostivnic pri vsaki priložnosti pomanjševati, na vedenje in ravnanje gostinčarjev ali birtov vedno oestro paziti in nove kerčmarske patente le po spričani občinski potrebi deliti. Z delitvo noviga patenta se dostikrat le enimu sitnimu in samopridoimu človeku vstreže, sto ali še več se jih pa hudo poškodva.

Mi hočemo odkritoserčno svoje misli tukej povedati; drugi pametni in pošteni možje naj pa razsodijo, ali so dobre ali ne; — pa kerčmarji in pijanci naj nam nič vmes ne govore.

Po našim mnenji naj ima vsaka veči vas eno, in kjer je več majhnih vasi blizo skupej, naj bi bile dve kerčmi; in le tam, kjer so somnji ali kjer se veliko ljudi velikrat snide, naj bi bile dve ali tri kerčme. — Veči tergi in manjši mesta naj bi jih imeli po 5—6; Ljubljansko mesto, ki ima zdej na 17 tavžent duš 174 kerčem, bi jih imelo mende 50 čez in čez zadosti. In v ti primeri bi na priliko v kantonu Ljubljanske okolice namesto 328 kerčem na 27 tavžent duš, in v krajnskim kantonu namesto 180 kerčem na 23 tavžent duš — polovica kerčem čez in čez zadostna bila.

Menj ko bi bilo kerčem, smo že gori razložili, boljši bi tudi sleherni kerčmar stal, boljši pijačo in jed bi gosti dobivali, in lože bi deželska gosposka čula nad kerčmarji, ali se derže po cesarskih postavah ali ne; kar se pri prevelikim številu kerčem s vso skerbjo storiti ne da. V en kraj pošlje gosposka svoje ljudi — pa kaj to pomaga, ker se pa v drugim kraji pijanci hočejo poklati in podaviti, kakor divja zverina!

Pa ne samo kantonska gosposka, tudi sodnja deželna gosposka bi imela potem veliko menj opraviti, ker bi bilo veliko menj hudodelnikov v ječah, kateri gosposki toliko dela prizadenejo.

Menj ko bi bilo kerčem, terdnisi kmete in premožniši rokodelce bi Cesar imel, ki bi imel, ki bi tudi, kakor gre, svoje davke lahko opravljali. Ali jih pijanec ob pravim času in z lepo plača? — Skušnja uči, de bolj poredkama ko so kerčme, bolj premožni so tamkej kmetje in tudi mirniši. Marsikteri fant ali mož bi ga šel na večer ali v nedeljo svoj masele ali poliček popit, pa se mu toži deleč iti, in tako doma ostane in ohrani v glavi pamet, na telesu zdravje, v mošnji denar, v hiši pa mir in blagoslov (žegen) božji!

In tako sklenem ta sostavek, kteriga sim gotovo iz nar boljšiga namena za prid svoje domovine — čeravno morebiti oestro pa resnično — spisal, z naslednjimi vošili:

1) de bi ljudomile gosposke preveliko število kerčem zatirale in nepoštene kerčmarje oestro zalezovale;

2) de bi vsak rodoljub Slovenec Irski pater Mathew bil in neprenehama z besedo in v djanji si prizadeval, de bi se pijančevanje od dneva do dneva bolj zatirovalo, in

3) de bi pošteni kerčmarji in kerčmarice ne terpeli nezmerniga pijančevanja v svoji gostivnici, in de bi jim ne bilo na tem ležeče,

de bi pijana žlabudra celi dan in še clo ponoči pri vinu ali žganji kimala, prežvekovala in slino cedila, ampak de bi ga vsakimu le dali toliko piti, dokler pameti ne zapije, in de bi nikakor ne terpeli, de bi se ponoči pijančevalo, kreg in prepir začel. Taki kerčmarji si bojo kmalo po celi okolici dobro ime pridobili, pošteni ljudje bodo v njih gostivnice hodili in od tacih je več dobička pričakovati, kakor od pijančev, ki — kakor skušnja kaže — odneso vsaki hiši blagoslov božji!

Oj Slovenci, de bi moje besede ne bile glasovi upijočiga v pušavi!!

Še nekaj od zamaknjenih.

„Novice“ v razjasnenje zamaknjenih, ki se v današnjih časih na tolikih krajih prikazujejo, sledečo zgodbo povedo, ktero je ob svojim času tudi lahkoverne ljudi slepila:

Unidan smo brali v „Danici“ nekatere misli zastran zamaknjenih. Častiti g. pisatelj je z mirno kervjo to reč pretresel in prav svetoval, da „v tacih prikaznih ni prenašlo vsiga verjeti in za čudno spoznati“. Tudi naše mnenje je tako, zlasti, ker so skušnje poslednjih časov očitno kazale, da je za vsemi temi prikazni ali le boleznin bila brez goljušjo, ali goljušija sama brez boleznin, ali boleznin in goljušija združene. Od kod te čudne boleznin izvirajo, ni teško spoznati, ako se pomisli, da le ženski spol v nekih posebno mladih letih je zapopaden v ti boleznin, bolj redko kakošna zlo občutljiva in kervipolna vdova, — nikdar pa stara babica. Povest starih časov se ne prederzujemo razsojevati, ker nam gre le resnico naših časov zvediti. Ker nam pa častiti g. pisatelj v „Danici“ več zgodb pove, poveemo tudi mi eno iz sodniškiga preiskovanja, in le tako natančno preiskovanje se nam edina prava pot zdi, resnico od goljušije ločiti. Omenjena zgodba je pa bila tale:

Bilo je o pozni jeseni leta 1849, ko se je po spodnji Inovi dolini na Tiroljskim na enkrat hrup čudovite prikazni v Ebsu razširil. „Dve deklici“ — se je pripovedovalo — „ste po Božji milosti izvoljeni, strašno terpljenje našiga Izveličarja pregrešnemu ljudstvu zopet pred oči postaviti, da se k pokori poda“. In zares ste bile v Ebsu dve deklici, ena 11, druga 13 let stara, nad kterih martrami se je vse čudilo, in ko se je slišalo, da ju je zdravnik popred za božjast in želodčni kerč ozdravljaj pa ne ozdravil, so vražni ljudje berž verovati začeli, da to ni boleznin, ampak posebin čudež božji. Po več ur ste ležale deklici s sklenjenimi rokami in britkiga obličja, brez da bi se bile ganile, kakor zamaknjeni. Tudi kri ste potile in o petkih ob deveti uri ste umirale. Clo od daljnih krajev Bavarskiga so vreli ljudje, nekteri iz radovednostih, nekteri iz pobožnosti k njima, — darov se starišem ni manjkalo, ki jim jih je pobožna množica darovala. Med tem se drug zdravnik, Kiederer po imenu, ozdravljanja imenovanih čudovitih zamaknjenih loti, ali kmalo se mu je pozdevali jelo, da za tem bo kaj družiga — kot čudež božji. Zdravnik razodene svoje dvombe g. kaplanu tistiga kraja, in ta mu svetuje, naj pokliče še zdravnika iz Kufsteina v posvet. Ta zdravnik se poda velki teden (ko je že to zamaknjenstvo čez eno leto terpelo) k deklicama v Ebs, in ju je po tem večkrat obiskal. Tudi njemu se je pozdevali jelo, da bi utegnile deklici nekoliko bolne biti, terpljenje Kristusa pa, ktero posnemate, je spoznal za golo hinavšino. Na to razsodbo zdravnikovo je ukazal kantonski poglavar v Kufsteinu deklici bolnišnici milostnih sester (Barmherzigen Schwester) izročiti, kamor ste se po sili tudi materi zamaknjenih podale. Višji gospej te bolnišnice se je čudno zdelo, zakaj da mater ni preč spraviti, ker ste deklici

brez nju v bolnišnici dobro shranjene. Ukazala jima je tedaj, naj greste domu. Ko odidete, je jelo zamaknjenstvo se kmalo bolj porredkama prikazovati in ni bilo tako redovno kakor poprej pričeo mater. 25. aprila pa ste deklici gospodu fajmoštru Kufsteinskemu skesani obstale: „da nju terpljenje je bilo le hinavšina, ker ste jima materi tako ukazale in ju tega naučile“. Še tisti dan je bil konec dolgo terpeče komedije, s ktero so se ljudje sleparili, da so darove donasali, — deklici ste jelo od dne do dne zdravši obraz dobivati, ker ste bile škodljiviga siljenja proste. Gosposka pa je zatožila materi sleparici, in 9. julija t. l. je bila očitna obravnava zavolj te goljušije pri kolegialni sodii v Rattenbergu, ktera ju je na več mescov v keho obsodila.

In tako je bilo te sleparije, ktero so zapeljani vražni ljudje za čudež božji molili, konec.

Ta zgodba je nov dokaz, kako nevarno je, take in enake prikazke prenašlo za čudeže spoznati, preden po besedah sv. Pavla „ne poskusimo duhov: ali so zares iz Boga“.

Hvaležni smo o tem pa tistim duhovnim gospodam, ki si prizadevajo v tacih prikaznih reznico odkriti in se ne boje, jo svetu brez ovinkov na znanje dati.

Naše nedeljske šole.

(Iz Danica.)

Namen nedeljske šole je, de se more pečati z mladino, ki je že vsakdanji ali navadni šoli odrastla. Pri naših nedeljskih šolah bi vender vse to ne bilo dosti. Naše nedeljske šole imajo večidel tudi še s takimi učenci opraviti, ki v delavnik nimajo časa v šolo hoditi, in tudi s takimi, ki so se že pozneje za šolo zbudili in vneli. Naše nedeljske šole so tedaj namešane z odraslenimi in novimi učenci. Bolj ko ima pa učenik svojo šolo razdeljeno in razneseno, več ima opraviti, in manj ji zamore tudi koristiti. Večidel pride za nedeljsko šolo tudi premalo časa. V nekterih krajih je po navadi le ena sama ura za šolski poduk odločena. Tukaj ni mogoče toliko različnim učencem zadostiti, posebno tistim ne, ki se le na prvo hodijo. — Skušnja uči, de se v takih šolah malo ali pa celo nič dobička ne stori, zato pa tudi take šole tako rade opešajo, in če drugači ni, tudi popolnoma zastanejo. V več krajih vem, de že ni davno nobene nedeljske šole, in če se vpraša, zakaj de je ni, se sliši, de nobeden za njo ne poprašja, de nimajo veselja i. t. d. To je pač res, de stariši in mladina za šola kej radi omerznejo, posebno takrat, ko šole malo ali celo nič prida ne obetajo. — Ne sme in ne more se reči, de bi že tu in tam dobrih in pridnih nedeljskih šol ne bilo. Res je, de jih je že nekaj, Bog jih živi! tode vse še preredko in premalo za našo sedanjo mladino.

Vsaciga dobriga človeka mora pretresti in v serce boleti, ki sliši in vidi, kako se z našo ljubo mladino slabo godi, — kako se že v cvetečih in naj lepših letih ravno o nedeljih in praznikih zapeljuje in končuje. — Marsikteri starček ne zdihuje zastonj zavoljo novih časov! Res je, de je naša uboga mladina v svojih naj nevarniših in tudi v naj lepših letih preveč zapušena, tako de se že redko težko dobi nedolžna cvetlica, ki bi bila svojo spomlad srečno preživela in dorasla. — Za poduk naše cveteče mladine bi se tukaj moglo veliko več in vse boljše skrbeti. Kaj pomaga temu ali unimu, ki je svoje perve otročje leta v šolo hodil in se dobro učil, — ko pa pride zdaj v 12. ali 13. letu, v svojim naj nevarnišim času, med šumeči svet, ki mu kmalo vse dobro in lepo izbije in ga hitro ob vse pripravi, kar bi ga še kriti in varovati uteg-

nilo! — Tako se zdaj ves prvi poduk in vse poprejšno, kar je doslej počasi raslo in napredvalo, naglo zamori in konča. Milo se mora zdeti vsakimu debrimu učeniku, ko vidi in sliši, kako hitro se zdaj ruje in končuje, kar se je popred z velikim trudam sadilo in redilo.

Nedeljska šola bi mogla tedaj skrbeti, de bi si mladina pridobljene uke varno hranila in si jih pridno množila, de bi se varovala in vodila po svojih nevarnih in neskušeniš potih. Vsak lahko prevede, kako potrebne so nam dobre nedeljske šole. — Nedeljske šole bi se mogle tedaj pri nas vse boljše pričeti in vse boljše zastaviti. In kako bi se to naredilo? — Učitelj stori tukaj lahko veliko veliko, duhovšina lahko še več in gosposka ravno tako. Učitelj naj, ako ima namešano šolo, naj popred prevdari, kako bi se vse lepo poravnalo in razdelilo, de bi bilo prav. Kar spol zadene, nam že šolske postave svetujejo, de naj se dorašena in večji mladost, ako je mogoče, posebej uči in odloči. Naj bolje je, če bi tudi pervinci in novinci mogli posebej v šolo hoditi. Ker se pa to zavoljo prekratkiga časa ne more zgoditi, se mora pa vendar čas, in uk tako razdeliti, de za vse prav hodi. — Ponavljavci se morajo večidel le s spisjem pečati, in med tem, ko ti pišejo, lahko novinci berejo. Tukaj ima učitelj veliko opraviti. Na vse kraje mora gledati in paziti, vsim mora delo dati in zdaj tu zdaj tam, kakor je treba, pokazati in pomagati.

Če se tukaj previdno in pridno ne dela, je kmalo ob svojo veljavo šola. Čas je silno kratek, lahko se tedaj posebniga prida in dobička izteče, de se ne ve kdaj in kako. Če pa učenci vidijo, de niso veliko na boljim in de le sedet hodijo, se jim šola kmalo pristudi in veselje jim je pri kraju. Težavno je res tako razneseno čolo s pravim pridam učiti, vender ako je enkrat vse lepo poravnano in napravljeno, gre od tedna do tedna boljše od rok. Učitelj si mora prizadajati svojim učencem tudi kako veselje narediti. On jih ne sme zmiram in zmiram le z navadnim branjem, pisanjem, rajtanjem i. t. d. siliti, večkrat mora, de je nauk bolj mikaven, v ta ali uni uk kak lep pregovor, kakor čedno in primerno povestico in kaj drugiga taciga pametno pridjati in zaplesti, de se vsim lepo prileže in učenje pomladi. Bukve: „Blaže in Nežica“, „Drobtince“, tudi „Danica“ in „Novice“ nam ponudijo pač veliko veliko takih lepih reči. Skerben učenik bo vselej že v tednu kaj taciga pripraviti vedil. — Naša mladina je večidel brihtna in uka željna, zato se rada in kmalo šole privadi, ako se ž njo le prav in tečno obračati zna. V teh letih se ji tudi vse bolj natanko lahko pokaže in razloči, zato ker se že veliko belje zave, in se že tudi naprej in nazaj nekoliko ozirati zamore. Tukaj je še čas mlado drevce poravnati, tudi serce je še zdaj mehko, de se lahko predela in prekuje, kakor se vidi, de bi bilo prav in dobro. K vsemu temu pa mora učitelj tudi nekaj takih za to potrebnih bukev imeti. Kjer se mora učitelj zavoljo preslabe plače zraven šole tudi z drugimi rečmi pečati, kjer si potrebnih bukev, časopisov i. t. d. napraviti ne more, je zares slabo in se ne more nikakor dobriga pričakovati. Naj svetje in reče kar kdo hoče, dokler ne bodo učitelji za svoj težavni in imenitni stan boljše izurjeni in pripravljani, in dokler se ne bodo pošteno plačali, je vse drugo le prazno vošenje in puhla rec! —

(Konec sledi.)

Austrijansko cesarstvo.

Krajska.

* 62. del deželnega zakonika in vladniga lista prinese sledeči razglas c. k. krajskega

poglavarstva 24. oktobra 1851. Razlaga in dopolnjenje najvišje poterjenih določb zastran vkvartirovanja žandarmerie.

Da se dvombe in zaprêke odpravijo, ktere so gledé podob posteljnikov, gledé kakosti in mære posteljne priprave, potem gledé kakošnosti obesilnikov za monturo in orožje pri deželni žandarmerii nekteri deželni poglavarji razodeli, je spoznalo visoko ministerstvo znotranjih opravil z razpisom 10. oktobra 1851 št. 22084 za dobro, to le kot razlago in dopolnjenje najvišje — poterjenih določb zastran vkvartirovanja deželne žandarmerie, ki so bile v tem deželnim in vladnim listu, LIV. delu ti l. stran 682 razglasene, opomniti:

a) Z na vse c. k. vojaške deželne poveljstva danimi razpisi dvornega vojsknege zbora 20. oktobra 1841, 12. Aprila 1844 št. 967/E in 9. avgusta 1844 je došel ob enim tudi izgled enojnega železnega postelnjaka (kavalete), kakoršen mora biti, omenjenim poveljstvom.

Ako bi bili v tej deželi žandarmerijski postelnjaki v deloma drugačni podobi obdani, se nič na pot ne stavi, jih obderžati, ako so sicer namenu prikladni, da ne bo treba dvojnih stroškov; toda prihodnje bo treba pri tacih žandarmerijskih posteljah se gori imenovanih pravil deržati.

b) Gledé določb zastran vprašanja, kakošne in kolike imajo posteljne oprave biti, pokaže izkaz bolj natanjko, kako se pri 1. žandarmerijskim regimentu ravna. Da se enakoličnost doseže, se je prizadevati, da se tudi v tej deželi tam, kjer se se to ni zgodilo, take in tolikošne postelje napravijo, kakoršne ta izkaz predpiše, da politične oblastnije dogovorno z žandarmerijskimi poveljstvi sčasoma skerbe, da se potrebne premene naredé, kadar se pa nove napravljajo, vedno na gori omenjene določbe gleda.

c) Na za c. k. vojaké predpisano najnovši obliko enojnih obešilnikov za monturo in orožje z krušno palico vred je tudi pri priskerbljevanju teh reči za žandarmerijsko rabo natanjko gledati.

* 62. del deželniga zakonika in vladniga lista prinese sledeči razglas c. k. štaj. ilirskega deželnega vodstva 27. oktobra 1851. Razdelitev štajarske kronovine v dohodno-vredskim ozeru.

Visoko c. k. dnarstveno ministerstvo je za dobro spoznalo, z razpisom 29. junija 1851 št. 15970/1949 dovoliti, da se štajarska kronovina v dohodno-uredskim ozeru in gledé upravljanja neposrednjih odrajtovil ravno tako razdeli, kakor je že gledé politiške uprave kakor sodnijstva in posrednjega obdačenja enakomerno razdeljena, in v tem ozeru nobenega razločka ni.

Zavoljo tega se da sploh vediti, da se bodo prihodnje vsi tisti davkni okraji in soseske, kateri gredo po današnji politični razdelitvi kronovine štajarske v okrogno-vladni okraj Grajski, v dohodno-uredskim ozeru urednemu področju c. k. kameralne upravniije v Gradcu pridelile.

Enako se bodo tudi vsi davkni okraji in soseske, ktere gredo v področje današnjega okrogno-vladnega okraja Marburškega, gledé neposrednjega obdačenja in uprave dohodkov, urednemu področju c. k. kameralne okrajne upravniije v Marburgu, kakor tudi zadnjič vsi tisti davkni okraji in soseske, ki se štejejo k sadanjemu okrogno-vladnemu okraju Bruškemu, v dohodno urednim ozeru c. k. kameralni okrajni upravniiji v Bruku pridelile.

Serbsko.

„Matica srbska“ v Pestu je sklenula sedež iz Pešta v Novi Sad prenesti. Vredništvo „Južne Pčele“ se bode tudi iz Temešvara v Novi Sad preselilo.

Tuje dežele.

Černagora.

Černogorski vladiku Peter Petrović Njeguš je zapustil tri večja pesniška dela: „Luča Mikrokosma“, „Gorski vienac“ in „Lažni car Šćepan Mali.“ Njegova poslednja dva dela sta posebno izverstna.

Laška.

Iz Rima se oznanuje, de so deleži kardinala Mezzofanti odmenili njegovo bukvarnico očitno prodati. V nji so bukve v 52 različnih jezikih, ktere vse je rajski razložno govoril.

Francoska.

Po noči 5. decembra so barikade poderli. Vojakom se nikdo več ne vpira. Predsednik je z nova naznanil, da se imajo volitve še le 20. decembra pričeti in volivci se o predmetih Napoleona izreči.

* Po noči med 1. in 2. decembrom je Napoleon sledeči razglas izdal:

„V imenu francoskega naroda. Predsednik republike sklene:

1. Narodni zbor je razpuščin.
2. Občna volitev je vpeljana, postava 31. maja je dvignjena.
3. Francoski narod se pokliče k volitvom v zadevajoče okraje od 15. do 21. decembra. *)
4. Obsedni stan se raztegne čez celo širjavo vojaške divizije.
5. Deržavno svetovavstvo je razpuščeno.
6. Ministra notrajnih oprav je naročeno to zapoved spolniti.

Dano v poslopju elisea 2. decembra 1851.

Luis Napoleon.

De Morney.

Bil je tudi sledeči posiv na ljudstvo nabit: Francozi! Sedajno stanje ne more dalje terpeti. Vsak dan pomnoži nevarnosti deržave. Narodni zbor, ki bi imel biti naj terdnejša podpora reda, je postala središče zakletb. Domoljubnost 300 njegovih udov ni zamogla hudobnih naklepov ovreti. Namesti postavi za občni blagor dajati, kuje orožje za notrajno vojsko, se loti oblasti, ktero mi je naravnost ljudstvo izročilo, se ga vsim zlim slastim pod pasho, kali mir Francoske. Razpustil sim ga in postavim ljudstvo za sodnika med njim in menoj.

Vstava, vi veste, je bila v namen dana, oblast oslabiti, ktero ste meni imeli zaupati. Šest milionov glasov je bilo čuden vgovor zoper to, in vendar sim se natanjko po vstavi ravnal. Zabavljivosti in razžaljevanja me niso premaknule.

Pa danes, ko na temeljno pogodbo tisti več ne porajtajo, ki jo brez prenehanja kličejo, in ker mi moži, ki so že dve samovladi prekucnuli, hočejo roke zvezati, mi dolžnost veli, skrivne sklepe zatreti, republiko ohraniti in deželo obvarovati, ker se slovesno sodbo edinega gospoda pozovem, kterege na Francoskem poznam: ljudstva.

Tedaj celemu narodu naravnost rečem: ako hočete, da sitno stanje še dalje terpi, ki nas ponižuje in našo prihodnjost v nevarnost stavi, volite družega na moje mesto, ker nočem dalje oblasti, ki nima nobene moči, dobro delati in me odgovornega stori za reči, katerih ne morem overati in mi na veslu roke zaveže med tem ko vidim barko se pogrezati.

*) Pozneja odločba odloči volitve na 20. decembra. Vred.

Če mi pa nasproti zaupate, dajte mi pomočke, veliko nalogo, ktero ste mi izročili, dopolniti.

Nalogo obstoji v tem, dobo revolucije sklenuti, pravične potrebe ljudstva dopolniti in ga zoper razdirajoče strasti varovati. Obstoji posebno v tem, naprave storiti, ktere ljudi prežive, in ktere terdne podlago stanovitnemu poslopju dajo.

Prepričan, da je nestanovitnost oblasti in prevažnost oblasti edinega zbora vedno vzrok nemira in razpora, vam predložim v posvetovanje sledeče temeljne odločbe vstave, o kterih se bode prihodnjič zbori pomenkovali.

1. Zvoliti odgovorno glavo za 10 let.
2. Ministre, ki so odvisni samo od dopolnivne oblasti.
3. Deržavno svetovavstvo iz naj bolj izverstnih mož sestavljeno, postave pripravljati in jih pred postajo dajavnimi zbori zastopovati.
4. Postavo dajavni zbor za pretresovanje in poterjevanje postav, po splošnem glasovanju izvoljiti, brez volitnih listov, po kterih se volitve onepristejo.
5. Drug zbor iz vsih verlih mož deržave temeljno pogodbo in javno svobodo varovati.

Tak red, kterege je prvi konsul iz začetja stoletja storil, je že enkrat deželi mir in srečo prinesel, in jo bodo zopet varoval.

To je moje globsko prepričanje. Ako ga z manoj delite, naznanite to poglasovanju. Ako pa bolj ljubite vlado brez moči, vladarsko ali republikansko, ne poterдите tega.

Tedaj boste od leta 1804 pervikrat vedli, pri čim da ste in zakaj in za koga boste volili.

Ako ne dobim večino glasov, bom poklical nov zbor in mu oblast, ktero ste meni dali, izročil.

Če pa menite, da je reč, ktere podoba je moje ime, namreč po vstaji od leta 1789 prerojena in po cesarju vedjena Francoske, tudi vaša, poterдите to s tem, da mi oblast daste, ktero tirjan.

Potem bosta Francoska in Europa rešena raztopljenja, ooverki bodo nehale, ker vsi bodo v sklepu naroda izrek previdnosti častili.

Dano v poslopju Elysee 2. decembra 1851. Ludovik Napoleon Bonaparte.

Ljubljanski novičar.

Ker se zmirej bolj govorica širi, da ima tudi deželno poglavarstvo iz Ljubljane priti, je unidan mestni odbor sklenul, po poslancih prošnjo cesarju v roko podati, v kteri se Njih veličanstvo prosi: da naj bi deželno poglavarstvo v Ljubljani ostalo, ali če to ne more biti, se saj kakšno drugo povračilo mestu za mnoge druge zgube dati blagovolilo. Mestni g. župan s 6 odborniki se bo te dni v ta namen na Dunaj podal.

* Gotovo je, da hočejo cesar grad pod Turnam kupiti, ga olepsati, in maršalu Radeckimu za čas njegoviga življenja prepustiti.

* G. dr. Jarc, sedaj začasni gimnazialni vodja v Ljubljani, je izvoljen začasni nadzornik gimnazij na Horvaškim in Slavonskim; fajmošter stolno cerkve in korar g. Karl Zorn je infilirani stolni tehant izvoljen, — gospoda doktorja in profesorja Pogačar in Polz pa korarja pri stolni cerkvi. Potem je fajmošter v Vodicach, g. Jernej Arko, prošt kolegialniga kapitela v Novim mestu izvoljen, gospoda Jozef Žagar, fajmošter v Semiču, in g. Andrej Meterc, podvodja v Ljubljanskim seminišu pa korarja ravno tega kapitela.

LEPOZNANSKI LIST.

Arov in Zman.

(Narodna pripovedka.)

Spisal Janez Terdina.

(Dalje.)

Da z lepim ni nič opraviti, ste se zdaj obé armadi prepričale. Jako se tedaj ti in uni na boj pripravljajo. Tu in tam se rudeče bandero razpne v znamenje, da bo zdaj le prelihanje kervi razsodilo in veljalo. 4000 Turkov stopa po griču k napadu terdnjave. Ker je bila višava na eni plati posebno sterma, ni tamkej nihče kviško plezati mogel. Na drugi strani je bil grič bolj planoten. Velik pripomoček je bila tedaj obsedni tega gradu, ker na eni plati ni zamogo več kot 4000 sovražnikov naskočiti. Kadar Turki blizo pridejo, zagrome iz zidovja topovi in 1000 mož posadke skoz vrata na nevernike pade. Boj je silno serdit in dolgo terpi. Ko pa Arov sto novih vojšakov iz gradu pripelje in z njimi strašno na Turke udari, se morajo vmaknuti in nazaj iti. Zdaj prikoraci tudi Zman z novimi vojaki in boj se ponovi. Celi dopoldne se nazadek in napredek od obeh strani verstita. Še le ko Arov turskega zastavnika od verha do tal preseka in mu bandero vzame, nehajo neverniki in v tabor pobegnijo. Pa s tem dopoldnem tam ni še delo končano. Boj se dan za dan ponovljuje; kri teče v potocih; tem in unim se nezmerna škoda godi. Kjer je Zman zraven, večidel Turki, kjer pa Arov večidel Slovenci premagajo. Kader se pa Arov in Zman srečata in primeta, je praska boju dveh risov enaka, ki eden drugega razmesarjata. Nihče ne neha in odjenja, dokler ste obe trumi po grozovitni morii na polovico pomanjšane.

Med tem se bojevanje tudi po okolici začne, ki so jo Turki ropali. Kjer jih je malo bilo, jo dostikrat na nje nategama truma brambovcov, ki je bila v zatišju skrita, planila in jih pokončala. To se je zgodilo pri Grobljah, kjer je toliko nevernikov posekanih bilo, da

so z njimi kristjani vodotoč, kakor je bil dolg in širok, napolnili. Ta vodotoč je bil popred skopan, da se je na pešeno zemljo voda spuščala. Ker je pa grob Turkov postal, se zdaj ti kraji Groblje imenujejo. Tako se tudi lepi cerkvici pravi, ki je na tistim palju sozidana. Enaka se je Turkom pri Terzinju in Mengšu pripetila. Kjer je zdaj Terzinj, je bila popred gosava, so bili kristjani nalaš sto sodov vina privahili, sami so se pa v bičju zamoke poskrili. Turki kmalo vince ovohajo in so se ga hotli do dobrega naserkati, ostalega pa mulam naložiti. Veržejo tedaj sablje stran in se po hosti k sodom razidejo. Pa na mah planejo Slovenci iz bičja nad natresene in jih razun hlapca nar manjšega Turka vse pobijejo. Hlapca so bili zato spustili, da je novico te morije svojim bratom prinesel. Po tej prigodbi se pravi ondotni vasi Terzinj ali prav za prav Terzenj, ker so kristjani vina zeleče Turke trezni pobili. Še hujše se je Turkom v Mengšu godilo. Tu je nek kmet, ščit po imenu, maometanskega vodja z zvijačo v vodnjak vergel, ker mu je rekel, da mu bo zaklad pokazal. Ta vodja je bil takó oster, da še svoji trumi po noči ni spati pustil. Ko je torej zginul, se ona vsa strude navleže in spi. Lahkoma je zdaj ščit z majhnim številom brambovcov prepade in posablja. Ker so bili na tako vižo Turki po vasch klani, se jim nove druhali do Homca na pomoč iti in jih namestiti morale. S tim se je pa poglavna armada kar zlo vslabila in zmanjšala, med tem ko streljanje iz grada noč in dan terpi in oblegavce pobija.

Obseda že zdaj več mescov terpi in Turki se prepričajo, da s silo ničesar ne opravijo, naj bi tudi leta nad višavo glave razbijali. Kadal se je počasnosti grozno naveličal, pa sramotno se mu zdi, odjenjati, ko se je dela podstopil. Toraj je sklenul, svoj namen z umetnostjo doseči, ker se s kroglo in mečem ne da. Do zdaj so kristjani k vodi, ki je krog griča tekla, pit hodili in neverci so bili tako ošabni, da nikogar niso nadlegovali. Pa zdaj so bregove posedli in brambovce, ki so po na-

vadi brez suma napajat prišli, polovili ali posekali, če so se v bran postavili.

Ostervar potem grajske vodnjake strebili veli, ki so kmalo z nar boljšo in merzlišo vodo posadko previdili. Da bi se tega tudi Turki prepričali, jim ona veliko barigel vodnjašnice pogriču sposti. Berž sklenejo oni, se te lahko miselnosti poslužiti. Šli so proti gradu in so skor tik zidovja priderli. Med tem, ko imajo kristjani oči in roke v bor obrnjene, so oni brez ovire brizgavnico nastavili, iz ktere je smerten strup na grajsko dvoriše letel, da bi se vodnjaki zavdali. Ker že dolgo ni deževalo, so bile krajske pute zlo žejne, takó da zdaj željno kapljice strupa, ki na zemljo padajo, serkajo. Pri tej priči pa se stegnejo. To zapazite dve dekli, ki o tem naglo previdite, v kakšni nevarnosti so vodnjaki. Naglo prinesete deske, plahte in mervo in jih pokrijete. Ravno je bilo delo doveršeno, ko ju strup, ki so ga neverci če dalje silniš metal, doseže. Bil je tako hud, da obé dekli, ko jih je poškopil, padate in tako slavno smert za domovino storite. Potem, ko je Turkam spodletelo, brambovce izžejati, so bili namenili, gradovje požgati in posadko z ognjem pokončati. Tudi zar so kakor popred strup iz posebnih, kositarjasch strug na streho terdnjave metal. Godilo se je to na več krajih en pot, tako da je bilo zvečer viditi, kakor bi bila streha z gorečimi vervmi na struge pripeta. Od tod izvira tudi ime „turski ogenj“ ki se zdaj v tistih krajih to pomeni, kar mi gotovo z menj slovensko besedo „raketi“ zaznamovamo. Vender ni sovražnik tudi z ognjem ničesar opravil. Žarjavca je vgasnula, ko je na rušne padla, s kterimi so kristjani streho svojiga poslopja zavarovali.

(Dalje sledi.)

Dnarna cena 9. Decembra 1851.

	V dnarju
Cesaraskih cekinov agio (od 100 gold.)	32 gld.
Srebra	26 «

Odgovorni vrednik: Dragotin Melcer. — Založnik in tiskar Jožef Blaznik.

Vradni list št. 85.

Št. 9791.

Oznaniło.

(219.) c 1

28. augusta 1851 je Franc Petkovšek, 10 let star fant svojim staršem, ki v Zaplani pod št. 39 stanujejo, ušel, da se ne ve kam. Ti fant je majhine čokaste postave, ima rujave lase in širok pravilni obraz; ko je ušel je imel navadni okrogli kmetiški klobuk černe barve, černo suknjeno jopo brez telovnika, rudečo sviljeno čertasto ruto krog vrata, dolge hlače iz plavoštrafastega suknja in skornje, ki so mu bile nekoliko prevelike.

Razun ravno imenovanih reči je fant tudi černe platnene in plave suknjene hlače in rumeno pavolnato ruto za vrat saboj vzal.

Ker se je Ljubljansko, Krajsko, Kamniško in Trebniško okrajno poglavarstvo zastoj trudilo zvediti, kam da je fant Franc Petkovšek prišel, da bi se bil zamogel svojim staršem v Zaplano izročiti, prošim gospode duhovnike in občinske predstojnike in tudi vse druge gospode in prebivavce krajske kronovine, mi pred kot je mogoče naznaniti, kje da živi zgorej popisani fant, da bom zamogel staršem, ki že tri mesece po njem žalujejo, naznaniti, da ponj pojdejo.

C. k. okrajni poglavar.

Ljubljana 29. novembra 1851.

Št. 9747.

Oznaniło.

(218.) c 1

Po smerti okrajne babice Marije Lukanovi v fari Stranje, se ta stopnja, s ktero je na leto 20. goldinarjev plačila združenega, ki se iz okrajne denarnice v Kamniku plačuje, s pristavkom razpiše, da naj tiste, ki se za to stopnjo oglase, svoje prošnje s priloženim kerstnim in ubožnim listom, z pričalom lepega zadržanja in z šolskimi spričali in diplomom za babice do konca mesca decembra t. l. pri tem c. k. okrajnem poglavarstvu vložijo.

C. k. okrajno poglavarstvo.

Kamnik 5. decembra 1851.

Št. 3616.

Oznaniło.

(217.) c 2

Podpisano c. k. poštno vodstvo s tem sploh naznani, de za novo popravo za pošne vozove potrebnih sedlarskih, kovaških, kolarskih, klamfarskih in steklarskih del javno dražbo na poti pisemskih ponudb pod sledečimi pogoji vpelje:

1. Prepuste se zadevajoče dela proti pogodbi na tri leta, in proti vložitvi 10 percentov kavcije letnega zaslužka, ki se zamore v gotovini ali zastavi vložiti. Odmerjena je kavcija
 - a) za sedlarsko delo na štir sto goldinarjev konvencijnega denarja,
 - b) za kovaško dela na dve sto in štirideset goldinarjev konvencijnega denarja,
 - c) za kolarsko delo na sto in petdeset goldinarjev konvencijnega denarja,
 - d) za klamfarsko delo na pet in dvajset goldinarjev konvencijnega denarja, in
 - e) za steklarsko delo na dvajset goldinarjev konvencijnega denarja.
2. Zadevajoči pogodbinici načerti, ki zapopadejo odrajtviine pogoje, kakor tudi dobo, v kterej se odrajtviila pričnejo, in cenitne tarife, ki so podlaga ponudbine dražbe, za posamesna dela, se zamorejo vsak dan med vradnimi urami v pisarnici podpisane c. k. pošnega vodstva pregledati.
3. Povračila za dela se bodo odrajtovala pri tukajšni c. k. pošni denarnici po preteku vsacih vladnih kvater, po prestresu zadevajočih kont od tukajšnega c. k. računskega vodstva proti pobotnem listu na rednem koliku.
4. Odrajtviilo zgorej imenovih del se tistemu pripusti, ki naj boljše obljubo stori, t. j. ki naj manj percentov tirja od naj viših v tarifu naznanjenih percentov, se ve da mora biti tudi zmožen in v obertni najden, in da mora tudi dovolj pripomočkov imeti, dela zversiti.
5. Ponudba mora tedaj zapopasti razun predmeta ponudbe ime in stanovanja ponud-

nika, zmožnost obertnika in pripomočke za delo, potem tirjatev percentov, in treba je sicer gotov znesek naravnost s čerkami zaznamovati.

6. Take ponudbe na postavnem koliku pisane se imajo do 20. decembra 1851 pri tem c. k. poštnem vodstvu vložiti, ker se na pozneje ali na nenatanjko izrečene ne more gledati.
7. Preden se ponudba stori, se ima pri tukajšni pošni denarnici v gotovem denarju ali v avstrijskih deržavnih papirjih vadium vložiti, kolikor znese kavcija, in vložitni list se imenovanej denarnici ali z ponudbo vred ali posebej izroči.
8. Došle ponudbe bodo za to odločena komisija 21. decembra t. l. dopoldne razpečatila.
9. Vsaka ponudba ima po izročitvi za ponudnika nerazvezljivo moč, vradnija se pa še le tiktat zaveže, ko podpisano poštno vodstvo ponudbo sprejme.
10. Po razsodbi, ko čas konkursa preteče in naj dalj čez osem dni po tej dobi se bodo tistim ponudnikom, kterih ponudbe niso sprejete bile, vložni listi nazaj poslali, da bodo z njih vložitvo vadiume nazaj dobili, vadiumi tistih pa, kterih ponudba je bila sprejeta, ostanajo za kavcijo, se vendar še pozneje zamorejo za zastavo zamenjati.
11. Po sprejetih ponudbah se s ponudniki koj pogodba sklene, kteri imajo za redni kolik skerbeti.
12. Poslednjič se še pristavi, de se tistim, s kterimi se pogodba sklene, denar nikdar ne bode za delo na roko dajal.

C. k. poštno vodstvo.

Ljubljana 20. novembra 1851.

Hoffmann s. r.